

На наш взгляд, наиболее перспективной является модель комплексной поддержки учащихся, предложенная О.Г. Газманом, которая требует от педагога освоить позицию недирективного вмешательства. Сущность её – в постоянной актуализации каждого участника, реализация права выбора каждым своих критериев происходящего. Выстраивая свою собственную жизненную стратегию, учащийся идёт от того, что он хочет, может, есть, к тому, что он должен. Стратегия направлена на помощь учащемуся в осознании многомерности своего жизнотворчества, особенностей сопряжения внутреннего состояния на всех этапах самосозидания и обучения.

Диалог, родовая форма человеческого ("межсубъектного") существования и личностного развития должен лечь в основу педагогического общения как наиболее соответствующего природе человеческой психики, обеспечивающей высший уровень контактов между людьми, нормальное психическое и личностное развитие человека, помочь самореализации учащихся.

Литература

1. Амонашвили Ш.А. Измеряется ли духовная жизнь? – УГ, 1986, 12 июня.
2. Ермолаев В.Я. Педагогика доктора Дубровского. – Анапа, 1993. – 157 с.
3. Здоровье и возможности его сохранения в педагогическом процессе: Учеб. пособие / Г.А. Засобина, В.И. Назаров и др. – Иваново: Иванов. гос. ун-т, 2003. – 192 с.

КОМІТЕТИ З ПИТАНЬ БІОЕТИКИ В УКРАЇНІ І ЗА РУБЕЖЕМ

*Сердюк О.Г., Сердюк О.О.
Полтавський ДПУ імені В.Г. Короленка*

Основна роль в реалізації сучасних правових питань біоетики сьогодні ґрунтується на діяльності біоетичних комітетів. Існуючі в світовій практиці етичні комітети діють на двох рівнях – національному і місцевому. В Україні на національному рівні створені: Комітет з біоетики при Президії НАН України, Комітет з біоетики при АМН України і Етичний комітет при МОЗ України.

Діяльність національних етичних комітетів, як правило, присвячена рішенням етичних питань глобального характеру, виробленню загальних етичних принципів, положень, протоколів; вони також проводять експертизу міжнародних і багатоцентрових наукових досліджень. Ще однією важливою функцією національних комітетів є здійснення діалогу з громадськістю, її освіта в області проблем біоетики [2].

Робота місцевих біоетичних комітетів включає реалізацію основних принципів роботи Національних комітетів на регіональному рівні. І якщо на сьогоднішній день в Україні на місцевому рівні існують комітети, що

займаються питаннями медичної етики, то етика експериментів на тваринах залишилася практично в тіні. Основну правову і педагогічну роботу в проблемі використання тварин в лабораторних дослідах повинні вести комітети при відповідних інститутах, вищих навчальних закладах. Таким чином, наприклад, в Естонії працює Комітет з етики експериментів над тваринами, який був заснований в Університеті м. Тарту в 1994р. До його складу входять 5 членів, що представляють університетські факультети, де проводиться практика з використанням тварин (медичний, біологічний і факультет спортивних наук). Основний принцип роботи комітету – це відповідність вимогам, висловленим в законі про благополуччя тварин Естонії, Конвенції Європейського Союзу і Європейській Конвенції захисту хребетних тварин для експериментальних і інших наукових цілей. Найзначнішим результатом, починаючи з 1995 року, Комітет етики експериментів над тваринами вважає поліпшення утримання тварин у віваріях, а також подолання несумісності актів Естонського уряду щодо регулювання експериментів над тваринами в 2000 році.

Комітет етики експериментів над тваринами ефективно співпрацює з Естонським товариством захисту тварин в лабораторних експериментах (заснованим в 1997году) і Балтійськими і Скандинавськими організаціями [5].

Мінський державний медичний інститут (МДМІ) – ще один приклад. Більше 12000 жаб, тисячі гризунів і сотні собак йшло щорічно в жертву наукових і навчальних цілей в МДМІ. В даний час тут взагалі не вбивають тварин при навчанні студентів [2].

МДМІ пройшов складний шлях нерозуміння і опору ідеям гуманізму, першим кроком якого було створення “Проблемної комісії по експертизі використання тварин в навчальному процесі і науковому експерименті”. Основна мета Комісії – експертиза економічного обґрунтування і доцільності проведення дослідів на тваринах. Був здійснений перегляд лікувальних програм з метою заміни демонстраційних дослідів на тваринах альтернативними методами, особливо по кафедрах патофізіології і оперативної хірургії.

Як приклади місцевих комітетів у вищих навчальних закладах України, що займаються проблемами використання тварин в процесі навчання, можна привести Харківський державний медичний університет, Київський національний університет ім. Т.Г. Шевченка і Харківський національний університет ім. В.М. Каразіна. Хоча, з правової точки зору роботу, що проводиться ними комітетною назвати не можна із-за відсутності нормативно – правових актів в законодавчій базі України [1], вони все ж таки ведуть автономну роботу по запровадженню гуманних принципів і правил у вищу освіту. Важливим в роботі подібних комітетів є підтримка з боку міжнародних правозахисних організацій. Так, в 2003 році „Міжнародною Асоціацією Проти Болючих Експериментів на Тваринах” ХНУ ім. Г.С. Сковороди був виділений грант на придбання комп’ютера з мультимедіальними альтернативами і створення інтернет-центру, а також грант на підготовку бази для навчання майбутніх фахівців з біоетики [3;4]. Виховання педаго-

гів вищого рівня, а також інтернет-центр, на думку Асоціації, дозволить зменшувати кількість тварин, що використовуються в лабораторних заняттях з біології в школах та вищих навчальних закладах міста на 10000 в рік [3;4].

Література

1. Демченко В.К.. Міжнародні юридичні аспекти біоетики /под ред. Ю.И. Кундиева//Антология биоэтики. – Львов: БаК, 2003 – С. 87.
2. Лукьянова Е.М., Шкиряк-Нижник З.А.. Принципы работы комитетов по медицинской этике в научно-исследовательских учреждениях/под ред. Ю.И. Кундиева//Антология биоэтики. – Львов: БаК, 2003 – С. 513.
3. International Association Against Painful Experiments on Animals – URL: <http://www.iaapea.com/mag.4.1.html>. IAAPEA Magazine/ IAAPEA award seven humane research grants in the Ukraine// Spring 2004.
4. International Association Against Painful Experiments on Animals – URL: <http://www.iaapea.com/mag.5.1.html>. IAAPEA Magazine/ Education//Spring 2005.
5. Valdar Parve. Ethics Committee in Estonia/ под ред. Ю.И. Кундиева//Антология биоэтики. – Львов: БаК, 2003 – С. 531.

ИЗ ОПЫТА ПРЕПОДАВАНИЯ БИОЛОГИЧЕСКОЙ ЭТИКИ

Толстова О.И.

Харьковская государственная зооветеринарная академия

Важность и актуальность проблемы биологической этики стимулируют не только расширение в нашем государстве общественных движений в защиту всего живого на планете Земля, но и ставят вопрос о пересмотре программ системы вузовского образования и воспитания молодежи.

Введение курса биологической этики в Харьковской государственной зооветеринарной академии является свидетельством серьезного, вдумчивого отношения руководства к формированию и изменению менталитета молодого поколения, способного сохранить цивилизацию и жизнь на планете, являющейся единственной средой обитания человека и других живых существ.

С 1998 года в академии введен и читается курс биоэтики в объеме 54 часов с обязательным зачетом, на базе кафедры философии. Чтение курса проходит в тесном контакте со специальными кафедрами. Курс предполагает не только изучения исторического и теоретического аспектов проблемы, большое внимание уделяется философско-методологической стороне. Ставится задача широкого использования полученных в вузе специальных знаний и для более глубокого, "изнутри" профессии, осознания проблемы живой этики. Обращается внимание на вопрос профессиональной морали специалистов.